

Hoogbegaafdheid. Meer dan een hoog IQ

HB-Café Arnhem 28-09-2018

Introductie

- Rianne van de Ven (1971)
- Bewust HB op 33-jarige leeftijd
- Coachpraktijk voor hoogbegaafde volwassenen sinds 2007 in Wageningen-Hoog
- Voorzitter stichting Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen (IHBV)
- Mede-organisator van diverse HB-bijeenkomsten / evenementen
- Eigenaar www.HB-forum.nl
- Erkend KernTalentspecialist
- Erkend HSP Professional, VU Brussel
- ECHA Specialist in Gifted Education Onderzoeker en gastdocent VU Brussel relatie HB-HSP

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

IHBV

- Instituut HoogBegaafdheid Volwassenen
- Opgericht in 2010
- Kennis-, projecten- en netwerkorganisatie die het leefklimaat van hoogbegaafde volwassenen wil verbeteren;
- Kennis over hoogbegaafdheid bij volwassenen te verzamelen, genereren en verspreiden
- HB-Cafés op vele plaatsen in NL en Vlaanderen

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Inhoud

1. Wat is hoogbegaafdheid?
2. Delphi-model Hoogbegaafdheid
3. Hoe stel je HB vast?
4. Waar lopen hoogbegaafden tegenaan?
5. Waarom is het belangrijk te weten of je het bent?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

1. WAT IS HOOGBEGAAFDHEID?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Definities Hoogbegaafdheid

- Domein-algemene modellen (Galton, Spearman, Terman)
- Domein-specifieke modellen (Thurstone, Horn&Cattell, Gardner)
- Systeem-modellen (Renzulli, Sternberg)
- Developmental Models (Mönks, Gagné, Heller)
- 'Zijns'-modellen (Kooijman-van Thiel, Kieboom)

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Domein-algemene modellen

- Galton (1822-1911)
 - Hereditary Genius: "human mental abilities and personality traits, no less than the plant and animal traits described by Darwin, are essentially inherited"
- Spearman (1863-1945)
 - General intelligence; objectief vast te stellen en te meten.
- Terman (1877-1956)
 - Stanford Revision of the Binet-Simon Scale → Stanford-Binet intelligentietest; HB bij IQ > 140

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Domein-specifieke modellen

- Thurstone (1887-1955)
 - 7 mentale vaardigheden; verbaal inzicht, woordenrijkdom, rekenkundig inzicht, visueel-ruimtelijk inzicht, associatief geheugen, waarnemingsnelheid en logisch redeneren
- Horn & Cattell (1966)
 - Fluid en crystallized intelligence
- Gardner (1943-)
 - Meervoudige intelligentie; Verbale, Logisch-mathematische, Ruimtelijke, Muzikale, Lichamelijke, Interpersoonlijke, Intrapersoonlijke, Naturalistische

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

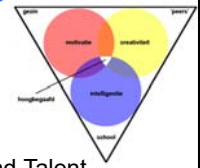
System-modellen

- Renzulli (1936-)
 - Drie-ringen-model: above average ability, task commitment, creativity
- Sternberg (1949-)
 - WICS-model: wisdom, intelligence, creativity synthesized
 - Analytische, creatieve en praktische intelligentie

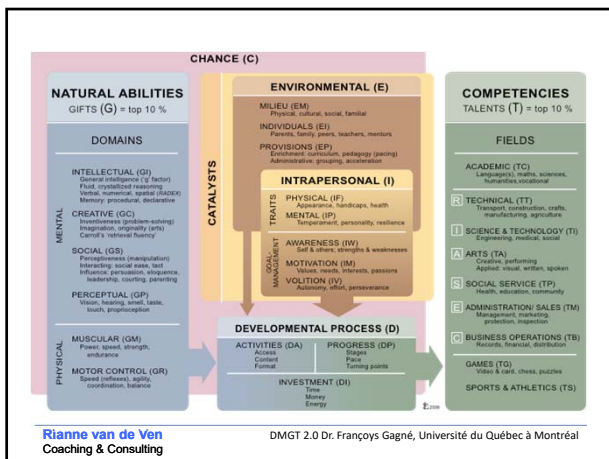
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Developmental Models

- Mönks
 - Multifactor model of giftedness
- Heller
 - Munich Model of Giftedness and Talent
- Gagné
 - DMGT, Differentiated Model of Giftedness and Talent

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Stromingen

- Veel van deze modellen zijn gericht op presteren, op 'kunnen'
- Ook gericht op kinderen, onderwijs, op 'worden'
- Maar velen vinden: hoogbegaafd is iets dat je bent; het gaat over je 'zijn'

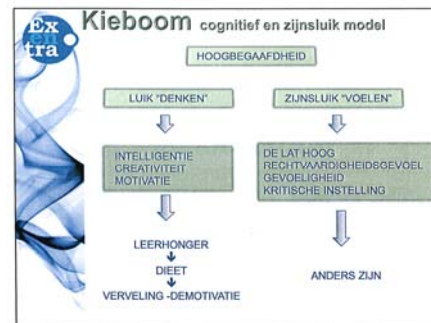
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

'ZIJNS'-modellen

- België: Cognitief en zijnsluik model, Tessa Kieboom
- Nederland: Delphi-model Hoogbegaafdheid, 20 experts o.l.v. Maud Kooijman-Van Thiel

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Cognitief en zijnsluik model

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Delphi-model Hoogbegaafdheid

- Twintig experts op het gebied van hoogbegaafdheid – zelf hoogbegaafd – kwamen gezamenlijk tot een positieve omschrijving (een kenschets, een definitie) van hoogbegaafdheid.
 - Project 2007 olv Maud van Thiel
 - Van binnenuit
 - Existentieel model
 - Empowerment van hoogbegaafden
- Toetsing symposiumbezoekers en enquête onder > 300 volwassenen

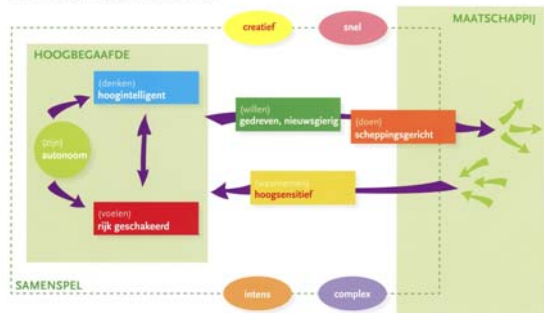
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Een hoogbegaafde is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Autonom, nieuwsgierig en gedreven van aard. Een sensitief en emotioneel mens, intens levend. Hij of zij schiept plezier in creëren.

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

DELPHI-MODEL HOOGBEGAAFDHEID ©

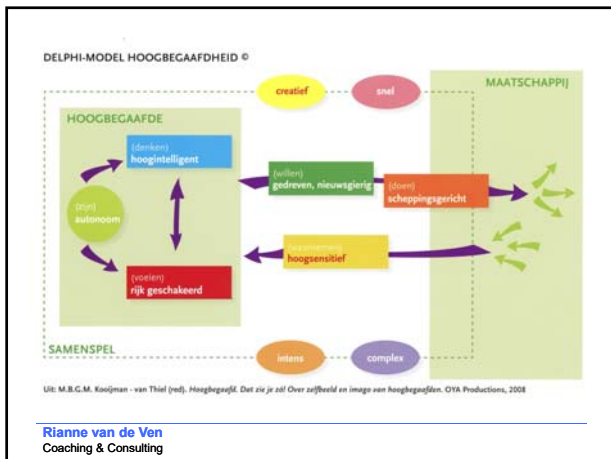

Uit: M.B.G.M. Kooijman - van Thiel (red): Hoogbegaafd. Dat zit je zél Over zelfbeeld en imago van hoogbegaafden. OYA Productions, 2008

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

2. DELPHI-MODEL

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Zijn: Autonoom

- Velt eigen oordeel
- Maakt eigen afwegingen
- Blijft daarbij tot iets beters zich aandient

Denken: Hoogintelligent

- Zeer analytisch van aard
- Matrix-denken (meerdere sporen, niveaus en tijdstippen tegelijkertijd. Metacognitie: nadenken over de matrix zelf)
- Patroonherkenning
- Gemakkelijk afwisselen tussen divergeren en convergeren
- Groot associatievermogen
- Goed geheugen

Voelen: Rijk geschakeerd

- Veel emoties tegelijkertijd
- Soms zo veel dat afsluiten nodig is
- Sterk verweven
- Genuanceerd en kleurrijk

Opdracht 1

- Schrijf voor jezelf op hoe jij je in deze drie eigenschappen herkent.
 - Autonoom zijn
 - Hoogintelligent denken
 - Rijk geschakeerd voelen
- Deel het binnen je groepje

Willen: Gedreven en nieuwsgierig

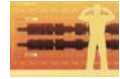
- Veel willen
- Het liefst meteen
- Telkens weer iets nieuws
- Leergierig, willen ontdekken
- Vastbijten
- Heel ver doorgaan
- Gemakkelijk in een flow

Doen: Scheppingsgericht

- Altijd - en met veel plezier - bezig met het maken van iets:
 - model, proces, theorie, plan, techniek, methode, analyse, overzicht, uitvinding, verbetering, spel, idee, product, puzzel, schilderij, muziekstuk
- Denkwerelden, structuren, verhalen, beelden

Waarnemen: Hoogsensitief

- Aanwijzingen voor gradueel ander neurologisch systeem:
 - meer, dunnere en snellere zenuwen
 - gevoeliger zenuwuiteinden
 - meer en snellere synapsen
 - brein op meerdere plaatsen tegelijkertijd actief
- Alles komt tegelijkertijd, in volle nuance, heel precies, met volle lading binnen

Opdracht 2

- Schrijf voor jezelf op hoe jij je in deze drie eigenschappen herkent.
 - Gedreven en nieuwsgierig willen
 - Scheppingsgericht doen
 - Hoogsensitief waarnemen
- Deel het binnen je groepje

Samenspel

Snel

Creatief

Intens

Complex

Opdracht 3

- In het samenspel tussen de hoogbegaafde en de maatschappij spelen deze 4 aspecten een grote rol:
 - Creatief
 - Snel
 - Intens
 - Complex
- Schrijf voor jezelf op hoe dit bij jou speelt
- Deel het binnen je groepje

Te bestellen via <https://www.oya.nl/oya-productions/boek-bestellen/>

3. HOE STEL JE HB VAST?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

- Lijstjes met herkenningpunten
- Contact met andere hoogbegaafden
- IQ test

- Ieder z'n eigen volgorde, z'n eigen proces
- Niet zwart/wit!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Herkenningpunten (1/3)

lijst opgesteld door Rianne van de Ven obv diverse lijstjes op internet

- Je voelt je al heel je leven "**anders**"
- Je hebt moeite met **autoriteit**
- Je hebt een sterk **rechtvaardigheidsgevoel**
- Je **verveelt** je meestal vreselijk op verjaardagen en feestjes
- Je grapjes worden vaak niet begrepen (voorkeur voor **taalgrapjes**)
- Mensen hebben moeite te **begrijpen** wat je zegt
- Als dit vaak voorkomt ga je ervan uit dat jij het dan wel **mis** zal hebben, want alle anderen denken iets anders
- Je denkt **niet-conformistisch**
- Je hoorde er op **school** vaak niet bij
- Je ziet erg snel **oplossingen** voor problemen
- Je hebt een neiging tot **verslaving** (games, sigaretten, alcohol...)
- Je vindt het erg moeilijk om te **starten** met iets dat gedaan moet worden

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Herkenningpunten (2/3)

- Je bent een echte **wereldverbeteraar**
- Je bent erg **trouw en loyaal**
- Je stelt **hoge eisen**, vooral aan jezelf
- Je **verveelt** je snel
- Je hebt een gruwelijke **hekel aan herhalingen**
- Je bent snel **geprikkel**d door iets
- Je bent snel geïrriteerd en **ongeduldig**
- Je hebt veel innerlijke **onrust**
- Je **tobt** vaak
- Je kan je **volledig verliezen** in datgene waarmee je bezig bent
- Je denkbeelden worden niet begrepen of zelfs totaal **genegeerd**
- Je hebt de naam **ingewikkeld** of moeilijk te doen
- Je bent vaak **serieus**
- Je **durft** het ene moment alles en dan weer totaal niets

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Herkenningpunten (3/3)

- Je hebt een **laag zelfbeeld**
- Je hebt vaak het gevoel onder je niveau te **presteren**
- Je hebt problemen met **organiseren** van je leven
- Je **stelt** dingen uit
- Je maakt dingen vaak **niet af**
- Je hebt veel **versnipperde projecten**
- Je hebt een sterke drang naar **prikkels**
- Je bent **overgevoelig** voor zintuiglijke waarnemingen
- Je bent **creatief** (muziek, toneel, schrijven, ...)
- Je bent erg **intuïtief**
- Je hebt **vaste procedures** om dingen te doen
- Je doet vaak verschillende dingen tegelijk: **multitasken** (bv: verschillende boeken tegelijk lezen)
- Je ziet altijd wel een **beer op de weg**

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Disclaimer

- Veel hoogbegaafden herkennen zich in deze punten
- Maar het is geen (wetenschappelijk) instrument
- Als je je herkent in dit lijstje betekent het nog niet dat je HB bent
- Wél reden tot nader onderzoek!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Contact met andere HB'en

- Online
 - Facebook
 - LinkedIn
 - HB-Forum
- Face-2-Face
 - IHBV HB-Cafés
 - Mensa borrels (introducee)
 - HBijeenkomsten (Utrecht)

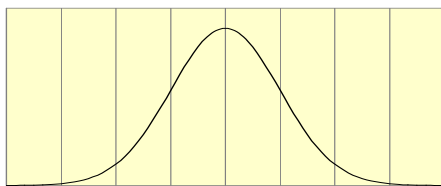
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

IQ-test

- Meet (cognitieve) intelligentie
- HB is méér dan alleen intelligentie
- Een IQ-test kan HB vaststelling ondersteunen/bevestigen/bewijzen, maar :
- een score < 98e percentiel is GEEN bewijs van NIET-HB

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

IQ Normaalverdeling

Standandaarddeviatie	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4
Wechsler IQ	40	55	70	85	100	115	130	145	160
Stanford-Binet IQ	36	52	68	84	100	116	132	148	164
Cumulatief %	0,003	0,135	2,275	15,866	50,000	84,134	97,725	99,865	99,997

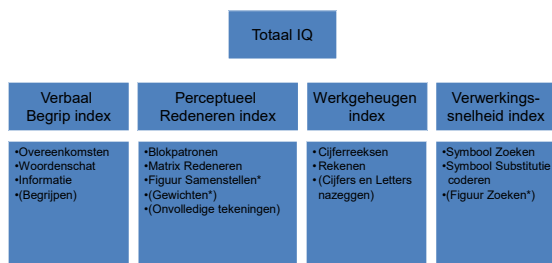
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Indeling IQ waarde (Wechsler)

145-160	Zeer hoogbegaafd
130-145	Hoogbegaafd
115-130	Begaafd
100-115	Boven gemiddeld
85-100	Beneden gemiddeld
70-85	Moeilijk lerend
55-70	Lichte verstandelijke beperking
40-55	Matige verstandelijke beperking
25-40	Ernstige verstandelijke beperking
< 25	Zeernstige verstandelijke beperking

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

WAIS IV (vanaf 2012)

(..) optionele test
* nieuwe test

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Moet ik me laten testen?

- Nee, het *moet* nooit, maar het is een keuze
- IQ-test kan HB bevestigen als score > 98p
- Maar is geen bewijs van niet-HB als < 98p

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

- Vragen:
 - Hoe belangrijk vind je het?
 - Hoe goed presteer je onder druk
 - Hoeveel hangt er voor jou vanaf?
- Deze bepalen (mede) of jij in staat bent tijdens een IQ-testen prestatie neer te zetten waarbij de uitslag redelijkerwijs passend is bij jouw intelligentie
- Onderpresteren op IQ-test is heel makkelijk
- Overpresteren op IQ-test is vrijwel onmogelijk!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

- We spreken liever niet van:
 - “je bent wel of niet hoogbegaafd”
- Maar van:
 - “jij vertoont (heel) veel/weinig kenmerken van hoogbegaafdheid” of
 - “ik herken me in (heel) veel/weinig kenmerken van hoogbegaafdheid”

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

4. WAAR LOPEN HOOGBEGAAFDEN TEGEN AAN?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Veel voorkomende thema's (1)

- Zelfbeeld/zelfvertrouwen/zelfmanagement (intrapersoonlijk)
 - Laag zelfbeeld, als gevolg van het 'anders zijn', identiteit
 - Emotieregulatie; ontplofende vulkaan
 - Het hanteren van een (te) hoge meetlat, perfectionisme
 - Faalangst, slecht presteren als iemand op vingers meekijkt
 - Slecht kunnen omgaan met kritiek (persoonlijk opvatten)
 - Omgaan met hoogsensitiviteit
- Communicatie / interpersoonlijke vaardigheden
 - Slecht verbinding kunnen maken of behouden
 - Verschil tussen gelijk hebben en gelijk krijgen
 - Onbegrip en ongeduld tonen wanneer anderen niet zo snel schakelen tussen conceptueel en detailniveau als jij
 - Arrogant bevonden worden; stellig spreken
 - Zwart wit denken: Is iets niet 100% goed? Dan is het DUS fout
 - Slecht toegankelijk voor collega's bevonden worden
 - Reageren op afwijking van ideaal (in hoofd) i.p.v. op wat er in de realiteit IS

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Veel voorkomende thema's (2)

- Loopbaan/werk
 - 12 ambachten 13 ongelukken
 - Arbeidsconflicten, vaak vanuit principes
 - Problemen hebben met autoriteit
 - Onrecht, machteloosheid, “zien ze het dan niet?!”
 - Burn/bore out; goed worden in taken waar je geen energie van krijgt.
 - Snel verveeld zijn; interesse verliezen bij alledaagse of routinematige zaken; dan slordig ondanks perfectionistische aanleg
- ‘Gevorderden’
 - Zingeving
 - Existentiële vraagstukken
 - Komen deze gaven met verplichtingen?
 - Beïnvloeden vs manipuleren
 - Anderen fouten laten maken om te leren of ingrijpen en fouten voorkomen?
 - Rechtvaardigheid

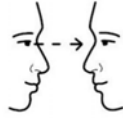
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

5. WAAROM IS HET BELANGRIJK OM HET TE WETEN?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Identiteitsontwikkeling

- In het oogcontact met anderen komt je identiteit tot stand
- Gewenst: Spiegeling, herkenning, aanmoediging, waardering, positieve wederkerigheid
- Vaak ervaren: Raar, anders, onbegrip, afkeer, jaloezie, negeren

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Weten dat je HB bent

- Geeft verklaring voor 'anders' zijn
- Is de basis om jezelf te mogen zijn
- En van daaruit verbinding met anderen kunnen maken, overbruggen van het verschil
- Niet aanpassen, maar afstemmen/aansluiten

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Geen doel maar middel

- Het begrip 'HB' is een middel en biedt:
 - Hulp bij herkenning
 - Erkenning
 - Een stapel aan literatuur, een zoekwoord op internet; verhoging zelfkennis, -inzicht
 - Een kenmerk op basis waarvan mensen bij elkaar komen; "er zijn er meer zoals ik!"
- Doel: het woord voorbij -> zelfontplooiing
- Je bent méér dan HB alleen
- Geen excuus!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Meer weten?

Te bestellen via:
www.ihbv.nl/webshop

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

VRAGEN?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting